GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea: Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese: Marti'a, Joui'a si Sambat'a.

Pretiulu abonamentului: pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siése luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera: la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile: un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 46. Marti, 3 Maiu|21 Aprile 1881.

Solidaritate.*)

1866—1869.

Brasiovu, in Martiu a. c.

Intrarea celoru 15 regalisti si 12 deputati de nationalitate romana in diet'a feudala dela Clusiu a inauguratu asianumit'a politica de „activitate“. Acést'a politica a trebuitu se vina in flagranta contradicere cu dorintiele si postulatele natiunale, din simpl'a causa pentru cà ea nu se basá in dreptulu neatacabilu alu poporului romanu ardelénu, ci numai in promissiunea si speranti'a, cà acestu dreptu va fi luatu in considerare, la dorinti'a corónei, si de càtra Maghiari.

Guvernulu formulase tóte rescriptele regesci astfeliu, incàtu cei ce amblá dupa promissiuni si 'si temea prea multu pielea, potea ceti printre rênduri provocarea: Luati parte la actiunea parlamentara, usiurati-ne impacarea cu Maghiarii, càci nu vi se va intemplá nici unu reu! Cu asemeni interpretari se ametiea capetele politiciloru nostri inca prea puçinu esperimentati. Efectulu celu mai mare l'a dobênditu in privinti'a acést'a guvernulu prin rescriptulu regescu dela 25 Decembre 1865, in care li s'a „concesu“ Ardeleniloru de a tramite representantii sei la diet'a de incoronare. Cuventulu acest'a „concesu“ a produsu multu reu, pentru cà a intaritu in credinti'a loru pe cei, cari se incredeau atàtu de multu in promissiunea, cà definitiv'a uniune se va face numai pe langa considerarea drepturiloru speciale aie Ardélului si pe langa garantarea drepturiloru diferiteloru natiunalitati si confessiuni.

Adeveratu cà ministrulu Belcredi punea inca multe conditiuni si cerea multe garantii dela Maghiari, cari, dupa catastrof'a dela 1866, n'au mai fost sustienute de urmasiulu lui, dér' cu privire la Ardealu elu nu se mai potea gandi la legile dela 1863, prin cari se garantá egal'a indreptatire natiunala a Romaniloru, càci tocmai aceste erau celu mai mare ghimpe in ochii conservatoriloru, o pedeca principala pentru uniunea, la care se invoi ministrulu austriacu.

Destulu cà pasulu gresitu alu intrarii in diet'a feudala duse si in diet'a din Pest'a pe activii ablegati de natiunalitate romana alesi pe bas'a articlului de lege II alu dietei Clusiane din 1848, care articlu asemenea nu voiea se scie de-o natiunalitate romana si de drepturi'e ei si care era pe langa acést'a octroatu, din caus'a cà a fost adusu numai ad hoc pentru diet'a ungara din 1848.

Ce au dobênditu acei càtiva Romani cu activitatea loru in diet'a de incoronare din Pest'a? Se lasamu se vorbeasca despre acést'a o voce competenta. „Comitetulu conferentiei romane activiste tienuta la Sibiiu in 5—6 Maiu 1872“ intr'unu elaboratu alu seu publicatu sub titlulu „Caus'a romana la 1872“ dice intre altele:

„Dupa primirea pactului dualisticu (art. XII din 1867) pe care ablegatii romani ardeleni nu l'au dificultatu si pre candu acestu pactu era substernutu spre sanctiunare, regimulu Ungariei esoperéza si publica rescriptele din 20 Iuniu 1867, prin cari se disólva diet'a ardeléna din 1865, si concluselé aduse in diet'a asia numita provinciala din Sibiiu se punu afara de valóre, apoi de aci incolo pe bas'a indemnitatii, ce si-o esoperá dela dieta (man'a libera) . . . in decursululŭ ulteriouru mai de unu anu si jumetate alu sessiunei dietale nu face alt'a, decàtu purcede cu tóta puterea discretionara de a centralisá tóta afacerile ardelene, de a restringe folosirea limbei romane, de a destitui pe functionarii romani, pêna si pe cei ce siedeau in dieta, de a suprime ori-ce manifestatiune de gravamine si postulate, — si numai dupa ce prin atari mesuri se constrinsera romanii ardeleni de a goli paharulu amaraciuniloru pêna la ultim'a picatura, in cele din urma dile ale primei sessiuni dietale se precipitara legea de uniune si legea de natiunalitate, cari interesau pe Romani mai multu (!)“

„Intre atari impregiurari si acei puçini ablegati romani ardeleni, cari se strecurase prin strimtorile legei electorale a dietei ardelene din 1848 (!) si sosira in diet'a de incoronare din Pest'a vediendu, cà prin rescriptulu din 20. Iuniu 1867 se sterse si inarticularea natiunei romane, au perdutu si ei bas'a intrarei loru in acésta diet'a asigurata prin rescriptulu convocatoriu din 25 Decembre 1865 si vediendu amaraciunea comitentiloru loru nationali de acasa, precum si mahniciunea intregei natiune romane, parte au parasitu diet'a, parte au remasu inca aci, cá se fia martori' cum se potu nimici sperantiele de 20 ani s ia acelor'a, cari avura credinti'a cea tare de a mai potea sperá pêna in ultimulu momentu, si asiá departandu-se si ei de acolo, se nu se mai reintórca la sessiunea urmata.“

Eata marturisirea cea mai eclatanta a fiascului „activitatii“ ablegatiloru de natiunalitate romana din period'a dela 1866—1869. Singurulu momentu luminosu in intunerecului retaciriloru aceloru ablegati, a fost protestulu ce l'au facutu in contra regularei uniunei séu mai bine disu a fusiunei (contopirei) Ardélului cu Ungari'a, si despre care nu se face amintire in pasagelé citate.

Aceia, cari au debutatu in diet'a de incoronare, au avutu ocasiune sè se convinga, cà nu póte duce la scopu nici o actiune, care nu se face in consonantia cu vointi'a poporului si care nu se baséza pe dreptulu lui, ci pe promissiunile si problematic'a bunavointia a unoru factori straini si incomensurabili.

Cum se nu se amarasca sufletulu fiacarui romanu binesemtitoriu vediendu cele ce se petreceau in Pest'a sub guvernulu asia disu liberalu alu Deakistiloru? Dér' nici-o amaraciune n'a potutu fi atàtu de amara, cá aceea, care au trebuitu se-o guste cei ce in buna credintia asteptandu implinirea frumóseloru promissiuni si sperantie se tredira intr'o buna dimineatia cu legile de egala indreptatire delaturate, desfiintiate unilateralu printr'unu decretu regescu, si cu jugulu fusiunei maghiare pe gàtu.

De càte rele nu ne-amu fi pututu feri déca atunci, candu s'a ivitu pericululu in tómn'a anului 1865 ar' fi intratu in rolulu seu partid'a natiunala dela 3/15 Maiu 1865 si ar' fi protestatu! Bine cà acésta resistentia a Romaniloru ardeleni nu ar' fi pututu impedecá dualismulu, dér' in casulu celu mai reu ar' fi dobênditu pe cale onorifica celu puçinu atàtu, ce au crediutu cà voru dobêndi cu „activitatea“ loru Romanii, cari au figuratu in dietele dela Clusiu si Pest'a, adeca: óre cari garantii pentru natiunalitatea si limb'a romana.

Poporulu nostru ce e dreptu a protestatu in contra procederei arbitrare a contrariloru, dér' elu remase fara conducere si incercarea ce a facut'o Metropolitulu Siulutiu de a se pune in fruntea curentului poporalu n'a pututu se aiba nici unu succesu din caus'a machinatiuniloru straine si a neintielegerei ce domnea intre fruntasii nostri.

In acést'a situatiune ne aflà anulu 1869, in care s'a facutu prim'a incercare de a inaugurá o politica de sine statatóre natiunala.

*) A se vedé Nrii 84, 100, 101, 102, 103 si 104 ai „Gaz. Trans.“ din anulu 1880 si Nr. 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 28, 30, 35, 39, 41, 42, 44 si 45 din 1881. Red.

Cronic'a evenimenteloru politice.

In 28 l. c. camer'a deputatiloru din Vien'a a inceputu discussiunea generala a bugetului pentru 1881. Centralistii nemti voru vota si de astadata in contra budgetului. Guvernulu voiesce, cá budgetulu se fia votatu pêna la inceperea festivitatii cununiei principelui mostenitoriu (7 Maiu a. c.) Sambata s'a incinsu o lupta infocata intre centralistulu Dr. Sturm si celebrulu Dr. Rieger. „Ve repetemu“ dise Sturm, „cà parérea nóstra este, cà Austri'a nu póte prosperá decàtu numai sub conducerea Germaniloru, desi pe lenga deplin'a egala indreptatire a natiunalitatiloru. Nu suferimu, cá patriotismulu nostru se fia pusu càtu de puçinu la indoiéla. Germanii nu voiescu nici aceea, cá se tréca de Austriaci de clas'sa dou'a. Este faptu, cà natiunalitatile negermane afla unu scutu pentru vieati'a loru natiunala numai in Austri'a si acést'a este diferinti'a intre patriotismulu, de care noi voimu selu pastramu intotdéuna si intre patriotismulu, pe care d-vóstra trebue se 'lu pastrati. Si noi Germanii avemu dreptulu se fimu nationali! si noi suntemu mai multu pentru Austri'a decàtu Cehii si Polonii, de aceea suntemu in dreptu a esclamá: „Mesur'a este piina“!“

Dupa acést'a vorbi Dr. Rieger, combatendu asertiunile lui Sturm. Partid'a liberala germana, dise elu, are trei erori: 1. uniformarea tuturoru relatiuniloru dupa un'a si aceea' si siablona; 2. intoleranti'a càtra cei ce sunt de alte principii; 3. passiunea de a guverná prea multu. Rieger aperá apoi principiulu autonomiei, pledandu pentru descentralisarea administratiunei. Elu adause: „Audimu pe fiacare di esclamandu-se“: drepturi egale, datorii egale! Datoriele mari ale popóreloru si tieriloru impunu inse si statului datorii càtra ele. Statulu este obligatu a prestá némuriloru si nationalitatiloru in modu proportiunatu tributulu datoritu. Acést'a inse nu se intempla, cu deosebire façia de medilócele de cultura. Déca pentru Cehi se face asia de puçinu, caus'a principala este, cà press'a vienesa privesce cu ostilitate totu ce face statulu pentru Cehi. Germanii au fost intotdéuna favorisati, ear' slavii negligeati si ignorati. Nu ceremu eschiderea limbei germane, ceremu inse, cá ea sè se marginésca la terêmulu ce i se cuvine. N'avemu nimicu in contra unitatii limbei in armata. Dér' modulu, cum este acést'a impartita la initiativ'a monarchului, póte servi de modelu si pentru alte relatiuni.“

Dr. Rieger se apera apoi contra suspitiunariloru, cà elu ar' fi panslavistu Noi Cehii, dise elu, amu doveditu la 1848 si la 1866, cà suntemu buni austriaci, nu voiu eu inse se mai amintescu cele ce s'au vorbitu la diferite banchete si adunari de partit'a germana; „in vino veritas“ — dér' póte cà n'a fost austriacu! (Dr. Banhaus striga: Acést'a este o suspitiunare: Prof. Suess: Ne mai auditu! Ne mai auditu! Ambi parasescu sal'a. Dr. Rieger declara in fine, cà Cehii nu sunt inimicii Germaniei si cà sunt fericiti a trai sub sceptrulu dinastiei habsburgice, care voiesce egal'a indreptatire a tuturoru popóreloru.

Cu privire la incoronarea Regelui Carolu cetimu in „Alegêt.“ urmatórele:

„N'avemu coróna regala, — asia este; dér' e naturalu se n'avemu, càci nici regi n'amu avutu. Si cei ce se pierdu cu gandulu, prin imperiulu romano-bulgaru, ar' trebui se-'si stapanésca mahnirea, càci corón'a Asaniloru n'o voru gasi, dupa cum nu gasescu nici p'a lui Decebalu, ultimulu rege alu Daciloru, déca va fi avutu vr'o coróna. . . Istori'a statului romanu se pierde in negur'a unoru dominiate si mici republice, resturi ale domniei romane, sdrobite de invasiunile barbariloru. Si déca n'avemu coróna regala, nu se va puté face incoronarea? Credemu, cà obstacolulu nu este neinvingibilu. Mari'a S'a Carol I, fiindu primulu rege alu Romaniloru, Elu va fundá si traditiunea regala. Coróna pusa pe fruntea s'a, va fi Corón'a traditionala a viitoriloru Regi ai Romaniloru. Dér' voiesce guvernulu o Corón'a natiunala? Indrepteze-si privirile càtra Coróna lui Stefan-cel-Mare. Ea e la

Cracovi'a, spunu unii, la Moscv'a, adauga altii. Dér' insfērsitu, din doue una: Ori corón'a lui Stefan-celu-Mare, gloriosulu Domnu alu Moldovei, déca o putemu avé fara pierderi de drepturi, ori o Coróna noua. Dificultatea n'o vedemu nicairi, déca amu vrea se ne desfacemu de prejuditie desierte.

„Totu astfelu privimu noi si cestiunea ungerii séu, cum se dice in Occidentu, a sacrarii. N'avemu miru, dér' ce ne impedica de a avé mirulu nostru, si de a nu fi siliti se alergamu la patriarchi'a din Constantinopoli, spre a cumperá sacramentulu? Romani'a este statu neatērnatu; independenti'a s'a e recunoscuta de Europ'a; biserica nóstra este asemenea de sine statatória; legislatiunea romana nu léga pe prelatii nostri si pe a nóstra biserica de suprémati'a patriarchiei. De ce n'amu avé mirulu nostru? Punendu intrebarea inaltiloru demnitari ai bisericei nationale, credemu, cà santele canóne ne lasa posibilitatea de a satisface aceasta trebuintia crestinésca, asia in càtu se nu fimu nevoiti de a alergá la Constantinopoli, la Kiev, ori in Serbi'a, spre a dobēndi miru. In scurtu, obstacule grele nu vedemu la faptulu incoronarii. Aceste obstacule se potu incungiurá cu inlesnire, si chiaru suprimá la necesitate. Deci grijile desierte se dispara, pentru cá natiunea se póta pune, pe senin'a frunte a iubitului seu Suveranu, Corón'a, ce dens'a I-a decretat'o si pe care elu atàtu de falnicu doveditu-a c'o merita."

Scirile din Paris pretindu, cà guvernulu francesu este deja decisu se puna T u n i s u l u sub protectoratulu Franciei, si cà pentru acestu scopu o parte din corpulu de espeditiune va inaintá in ori-ce casu pēna la capital'a regentiei, pe care o va ocupa. Deocamdata nu este vorb'a despre anecsiunea Tunisului, ci numai despre anecsarea tierii Kruniloru si a districteloru limitrofe sub pretecstulu, cà aceste tienuturi sunt locuite de nisce populatiuni, cari nu potu fi imblandite intr'altu modu. Caus'a, cà Franci'a nu are curagiulu de a anecsá intregu Tunisulu, ar' fi in urm'a unei asemenea anecsiuni Angli'a, care ar' puté fórte usioru pretiude se ocupe Egipetulu, ceea ce nu ar' conveni Francesiloru la nici unu casu. In ceea ce se atinge de Itali'a se vorbesce, cà Franci'a s'ar' fi invoitu, cá acestu statu sè se asiedie in Tripolis. Omenii de statu din Rom'a ar' fi fórte aplicati a primi acést'a noua combinatiune. Siguru este atàtu, cà Franci'a in conflictulu tunisianu este hotarita se mérga pēna in sfērsitu, fara ca sè se lase a fi derangiata in procederea s'a prin vre-unu amestecu din afara.

In urm'a intrarii armatei francese in Tunis ferberea printre t r i b u r i l e a r a b e d i n A l g e r i 'a amenintia a deveni din ce in ce totu mai mare. Acést'a o constata chiaru o notitia oficiósa, care spune, cà in urm'a agitatiuniloru marabutului Ben Arnama, locotenentulu Weindrenner din biroulu arabicu dela Géryville, mergēndu insoçitu de patru spahii in façia locului, pentru a inadusi ferberea, a fostu ucisu din partea populatiunii arabe dimpreuna cu intrég'a lui escorta. Pe drumulu dela Saida la Géryrille post'a a fostu jafuita; in càteva locuri in fine populatiunea s'a resculatu formalu. Pentru a sugruma acést'a revolta guvernatorulu generalu a indreptatu numai decàtu o colóna de 4 batalióne si 3 escadróne spre sudu dela Sebdu.

Guvernatorulu generalu telegrafà ministrului de resboiu, cà dupa rapórtele generalului Cerez, situatiunea n'a devenitu pen'acum mai rea. Orasiulu Geryville este cernatu dela distanti'a de càtra triburile resculate, inse nu atacatu.

Ambasadorii europeni au facutu in fine g u v e r n u l u i d i n A t e n 'a declaratiunile loru verbali iu privinti'a garantieloru cerute, in ceea ce se atinge de Grecii, remasi inca sub dominatiunea imperiului otomanu. D-nii ambasadori declarara, cà puterile europene voru aratá aceeasi solicitudine pentru populatiunile crestine de sub imperiulu turcescu, cá si Grecii insisi. In urm'a acestoru declaratiuni d-lu Comunduros a declaratu, cà numai are nimica de adausu la not'a s'a din urma, asternuta puteriloru europene. . . Astfeliu cestiunea turco-grecésca ar' fi ajunsu acum in ultimulu stadiu alu complanarei sale definitive, afara, déca cumva diplomatii din Stambulu nu voru mai fi avendu in reserva vreunu tertipu de diplomatia orientale.

De unu timpu incóce se observa unu feliu de neintielegere intre B u l g a r i i d i n p r i n c i p a t u l u B u l g a r i e i si o parte a populatiunei bulgare din Rumeli'a orientale. Este vorb'a de viitóri'a impartire a pradii Turcesci, pe care firesce trebue se o castige mai antaiu. Diarele bulgaresci din principatu facu imputari Bulgariloru din Rumeli'a orientale, cà nu s u n t c r e d i n t i o s i si n u t i e n u l a u n i r e a t u t u r o r u t i e n u t u r i l o r u b u l g a r e si cà o parte din rumeliotii orientali voiescu mai bine, cá Macedoni'a, candu se va elibera de sub jugulu turcescu, sè se impreune cu Rumeli'a orientale sub principele Vogorides, de càtu cá-se lucreze cu totii, cá odata atàtu Rumeli'a càtu si Macedoni'a se sè unésca sub singurulu sceptru alu lui Alecsandru I. Diarulu „Mariça" din Philippopolu declarà deunadi, cà pentru Rumeli'a orientale si pentru Bulgarii din Macedoni'a ar' fi mai bine, déca ei s'ar' uni intr'unu principatu sub principele Vogorides. In Sofi'a se vorbesce acum numai despre aceea, cà Rumeliotii orientali incepu a parasi caus'a nationale si slava, si acést'a provine de acolo, cá Rumeli'a este organisata dupa modelu europénu-occidentalu, pēna candu Bulgari'a este intru tóte organisata dupa modelulu curatu rusescu. . . Bietii bulgari se cérta pentru pelea ursului si ursulu este inca in Stambulu!

La scrisórea prin care d. J u l e s G r e v y, presiedintele Republicei francese, anuntia M. S. Regelui Romaniei, cà i s'a conferitu Medali'a militara francesa, M. S. Regele C a r o l u a respunsu:

„Mare amice!

„D. Ducros-Aubert, tramisu estraordiaru si ministru plenipotentiaru alu Republicei francese pe langa persóna mea, 'mi-a imanatu scrisórea Vóstra de la 14 Marte trecutu, precum si medali'a militara si me grabescu a Ve esprime viu'a mea gratitudine pentru acésta noua dovada de o amicitia, care 'Mi este scumpa.

„Me semtu cu atàtu mai magulitu de acésta distinctiune din partea Vóstra, cu càtu ea se resfrange asupra armatei Mele intregi, care a sciutu sè-si faca datori'a pe campulu de onóre sub directiunea braviloru oficiari, cari, in mare parte, datoréza cunoscintiele loru militare scóleloru Franciei. De aceea puteti fi convinsu de gratitudinea Nóstra càtra acésta generósa natiune, precum si de dorinti'a Mea sacra de a vedé urmandu-se si intarindu-se intre Romani'a si Repulic'a francesa relatiunile cordiale, ce au esistatu totu-dé-una intre aceste dóue tieri.

„Suntu fericitu de a profitá de acésta ocasiune, spre a Ve reinoi asigurarea adēncei Mele stime si sincerei simpatii, cu care suntu

„Marele Vostru amicu
„Carolu."

Academi'a romana.

Raportulu cetitu in siedinti'a solemna dela 6 Aprile a. c. de secretarulu generalu alu Academiei Romane, d. V. A. Urechia, asupra lucrariloru acestui institutu in sesiunea generala a anului 1881.

Maiestate! Domniloru! Graire ingânatória, neabatuta din calea animei, scaldata in miresmele primavaratice ale pajiscei romanesci, impletita cu aurita vazdoga, intinerita cu brebenelulu si deocelulu neveloru, incununata cu radiele neinserate ale mintiei, cu sfatu intregu; cu asia graire deprinsu-s'a audiulu d-v. se fia dismerdatu dela loculu unde stau.

Ochii gàndului atintiti spre acestu locu, d-v. ve va fi doru de pén'a maiéstra a demissionatului d-v. secretaru generalu, d. Odobescu. Cu d-v. impartu sinceru acestu doru, dér' me supunu votului d-v. onoratoriu de a ocupá — speru pe timpu provisoriu — acestu locu de respundere.

Domniloru, càte-va dile dupa ce natiunea incrediutià maniloru M. Sale sortile ei, Maiestatea S'a suptscriá decretulu nàscatoru Academiei Romane, aratandu asia tierei, cum a intielesu a conduce natiunea pe calea propasirei prin cultulu sciintiei si prin o duiósa ingrijre de limb'a si de istori'a tierei.

Asi puté dice dér', cà sortile institutului nostru au fost, chiaru din diu'a fundatiunii lui, asecurate prin protectiunea capului Statului. Acést'a protectiune a sporitu pe mesur'a sporitórei glorii in tóte directiunile activitatii nationale, a Domniei Maiestatiloru Sale. Nu va fi unulu din titlurile mai mici ale regnului Seu afirmatiunea istoriei, cà acelasi bratiu, care in cremenea Balcaniloru a inscrisu independenti'a tierei, acelasi bratiu a tienutu alaturea cu noi, domni colegi, o péna cercetatória si indreptatória scrierei romanesci.

In adeveru principal'a lucrare a Domniei Vóstre in sesiunea, ce avemu se inchidemu, a fost continuarea si terminarea desbateriloru asupra importantei lucrari, ce prin raportorele seu, ilustrulu d. T. Maiorescu, a presintatu Academiei inca din anulu trecutu comisiunea insarcinata cu regularea ortografiei limbei romane. Maiestatea S'a, cá toti Domnii nostri cei mari, intielegendu, cá fiinti'a poporului o manifesta mai presusu de tóte limb'a, si in sessiunea curenta cá si in cea din anulu trecutu a venitu in midiloculu representatiloru culturei nationale si a presidatu la ultimele desbateri, asupra lucrarii nostre ortografice. Aceste desbateri incependu de la puntulu alu 7-lea scrisórea lui i, au fost cu succesu conduse pēna la finea lucrarii si d. raportoru Maiorescu a presintatu, dupa insarcinarea ce i s'a datu, ultim'a relatiune a reguleloru ortografiei romane. Cu buna séma Academi'a nu are pretensiunea se fi facutu o lucrare in totulu deplinita si definitiva; dér' acest'a pretensiune de ar' avé-o, ar fi tocmai in defavórea maturitàtii sale. Nu o data s'a repetitu in sinulu Academiei convingerea, cà numai acele limbi remanu nemutabile, care 'si-au perdutu ori-ce vitalitate. Timpulu va schimbá de siguru multe din conclusiunile ce ati datu la lucrarea ortografiei, càci aceste prefaceri, semne caracteristice al mergerii inainte a natiunii, vi le va impune vitalitatea nóstra neindoiósa nationala.

Terminandu lucrarea asupra ortografiei, fara de a inchide in modu autoritaru campulu controverseloru filologice, Academi'a a fost preocupata numai de dorinti'a de a lasá limbei deplina libertate, destula cá ea se nu fia intrecuta de fugacele cursieru alu propasirii. Si candu memorezu despre intielépt'a neincatenare a controverseloru filologice, sunt datoru a aminti publicului o fapta cu totulu in laud'a Academiei. D-v. ati sacrificatu cei mai multi convinctiuni teoretice asupra limbei numai din doriuti'a cá, prin unu compromisu intieleptu, se ajungemu la óre-care uniformitate in scriere, càci cu totii amu fostu si suntemu speriati de consecintiele rele pentru unitatea nationala, ce decurgu din nemarginit'a diversitate a scrierii limbei romanesci. Déca in ordinea morala „quot capita tot sensus" e fatala societatii, apoi, candu e vorb'a de limba, acést'a este ucigatória in ordinea nationala. Academi'a a fost càtuva timpu negresitu si ea icón'a fidela a societatii prin diversitatea de scriere a membriloru ei. Condusa de Augustulu ei Presiedinte de onóre, Academi'a a probatu inse de doui ani de dile, cà interesulu nationalu va prevala totu-deauna in sinulu ei si cà acestui interesu fiacare din noi 'si scie subordiná convinctiunile sale filologice. Cum intr'o ultima siedintia declarà colegulu nostru d. Quintescu, fia-care din noi, conseciute cu compromisulu ortograficu, la care amu luatu parte, vomu da bunulu esemplu de supunere la conclusiunile, constituindu astadi regulele pentru grafi'a romanésca.

Natiunea are asia dér' astadi formulate, fara prejudecarea progreseloru viitióre, regulele scrierii limbei sale; totu ce remane de doritu este, cà aceste se pasiesca peste pragulu incintei acestui institutu, se fia adoptate indata de guvernu, si mai cu séma impuse publicatiuniloru didactice. Asemenea va trebui sè se procéda ori de càte ori Academi'a, prin o noua conclusiune ar' aduce vr'o prefacere la regulamentulu ortograficu de astadi, càci inca odata d-v. nu l'ati otaritu nemutabilu si eternu. Eternu! nimicu statatoru si ingraditu cu gardulu eternitatii, nici graiulu nici buzele, care-'lu vorbescu! Eternu este numai gardulu de amutire, cu care D-dieu a impregiuratu graiulu de sfatu si romanescu a trei din colegii nostri in decursulu anului trecutu. D-v. ati depusu lacrima de iubire, precum veti pastrá nestirbita amintirea unoru barbati cá Laurianu, Hodosiu, Mocioni. Conformu statuteloru, d-v. ati pasitu apoi la inlocuirea membriloru regretati, si natiunea, care totu-deauna produce muncitorii necesari culturei sale, v'a datu pe noii nostrii colegi: d. Negruzi Iacobu, si-a castigatu loculu, la care l'a chiamatu sufragiele d-v. printr'o staruitóre, talentósa si neobosita munca de numerosi ani in ogorulu inca nu peste totu destielenitu alu literaturei nationale. D-nii Marienescu si Marianu vinu in midiloculu nostru la sunetulu dulce si mangaiosu alu cantecului popularu, alu acelui cantecu, care l'a indiecitu bratiulu dorobantiului la Plevna si la Rahovà, alu acelui cantecu care desmerdatu de péna maiastra a lui Alesandri n'a incardiatu se resune in mai tóte limbele culte ale Europei.

De mai multu timpu cantari d'ale poetiloru nostri moderni, repercutate de la vale la munte de la munte la mare pēna departe in tieri straine, ne reveneau pastrandu totu farmeculu loru, totu profumulu campiei romanesci de si imbracate in limba straina. Care din d-v. citindu „R o m ä n i s c h e D i c h t u n g e n" de Carmen Sylva, nu s'a intrebatu cu emotiune, cine este scriitórea care in limb'a germana a sciutu duce cu atàta cunoscintia de anima romana si cugetarea si dorulu romanescu? Cine se putea identifica intr'atàtu cu romanulu cá femeia, care mai deuna-di o vediuramu descindiendu treptele tronului pentru a legá plagile vitejiloru aperatori ai independintiei? Cine erá propriu a face, cá strainii se indragésca cantarile de poesi'a nóstra, de càtu acea femeia, care a redatu dreptulu de societate esteticului nostru costumu nationalu? Pe malulu recorosu alu Pelesiului, la pólele inflorite ale vērfului cu doru, noi toti amu tintitu cantarea respectuósa si devotata: Carmen Sylva, dulce nume, nu ne-a ascunsu pe celu si mai mangaiosu alu Elisabetei. Academi'a era in dreptulu ei se proclame pe scriitórea Carmen Sylva de membra de onóre. Academi'a este

dér' onorata cu partasia la lucrarile ei nu numai a Maiestatii sale Regelui, sub conducerea s'a noi ne ocupamu de limb'a romana, ér' Maiestatea S'a Regin'a o ilustréza, facêndu se resune departe cugetarea si dorulu romane la audiulu miratu alu popóreloru celoru mai culte din Europ'a.

In aceste cantari ilustrate de pén'a Reginei Poete, predomnesce peste toti munte caruntu, cataudu de susu la munti mai mici, predomnesce, dicemu, Alexandri. Victor Hugo a aflatu unu nou titlu pentru ultimele sale opere: „Toute la lyre". Potu dice eu despre Alexandri: éaca tóta lir'a romanésca.

Cà acést'a a fost convingerea d-vóstra 'mi sta de proba sufragele Academiei la ocasiunea incoronarei de estimpu a opereloru celóru mai meritorii. Premii infiintiate de fericitii fundatori pentru resplatirea lucrariloru importante, ér' nu numai cu incuragiarea aceloru incepetori, acestea au fostu totu-déuna date de d-vóstra, pe càtu omului este datu a nu gresi pe convingeri depline de meritu, fara a luá in consideratiune, alu cui era opulu ce premiati. Si de astadata au intratu la concursu 14 lucrari, din care ati avutu a alege trei, dupa cum academiele stabilescu concursuri pentru scrieri, alegendu materiele indicate de directiunea, ce se voiesce a dá spiritului publicu, numai puçinu academiele in acordarea premieloru pentru cele mai bune opere publicate peste ani trebue se urmarésca unu scrpu determinatu. Pe lenga meritele launtrice ale operiloru, ce ati premiatu, merite relevate asia de bine in raporturile, ce ni s'au recititu adinióra, eu 'mi permitu a vedé in alegerea domniei-vóstre si o directiva a spiritului nostru publicu.

Pentru aceea d-vóstra ati premiatu o lucrare cá a d-lui Aurelianu, care cu atàta sciintia si iubire ne-a vorbitu de tiér'a nóstra; de aceea ati premiatu o lucrare cá a d-lui Hajdeu, menita a ne fi povetiuitória in studiulu propriei nóstre limbi, si in fine cu acelasi scopu ati intrunitu sufragiele domnieloru-vóstre mai pre susu de tóte asupra muncii de jumetate secolu a acelui barbatu, care in scrierile sale rrecute si in cele recente a consacratu definitivu instrumentulu cugetarii romanesci, limb'a, Sufragele tierii intregi, nu numai ale Academiei erau de multu asigurate lauriatului nostru iubitu. Nu voiu inchide inca acestu paragrafu, fara a constatá cu fericire, cà dintre cele 14 opere intrate la concursu si din care trei au fost incununate, sunt unele care semnaléza o imbunatatire reala a penei romanesci si a directiunii cugetarii. Inainte pe acést'a cale si mane operile noui ale acestoru barbati seriosi si studiosi voru afla resplatirea dorita, si poimane Academi'a le va deschide in sinulu seu loculu cuceritu prin merite si staruintia.

(Va urmá.)

Careiu 29 Aprile 1881.

Onorabile Dle Redactoru! Alegatorii romani din tóte cercurile electorale din comitatulu Satmariu, intrunindu-se in 28 Aprile a. c. la conferinti'a romanésca din Seini, si pêna candu 'mi asiu luá voia a ve comunica procesulu verbalu incheiatu despre acestu actu momentosu, am onóre a ve comunicá, cà pentru conferinti'a romanésca din Sibiiu, dupa o desbatere seriósa si contielegere de unu bunu auguru pentru viitoriu, in cele 4 cercuri cu maioritate romana intre aclamatiune insufletite si unanimitate s'au alesu urmatorii delegati:

I. Pentru cerculu electoralu Siomcuta-mare: Dnu Andreiu Medanu, fostu deputatu Dietalu, Nicolau Nyilvan, advocatu in Siomcuta-mare.

II. Pentru cerculu electoralu: Baia-mare D. Stefanu Biltiu, protopopu in Baia-mare si D. Dr. Josifu Pap jun., advocatu in Siomenta.

III. Pentru cerculu electoralu: Crasieiu D. Ioanu Selagianu preotu in Borludu si D. Alesandru Ferentiu, advocatu in Satmariu.

IV. Pentru cerculu electoralu: Migiesiu Dnu Ioanu Marcu protopopu si D. Ioanu Pap advocatu in Satmariu.

Demetriu Pap
advocatu, cá secretariu.

De sub pólele Codrului, 26 Aprile 1881.

(Estrasu) . . . La convocarea bravului Domnu deputatulu dietalu Georgiu Pap de Basesci, intrunindune astadi in un'a conferintia a alegatoriloru romani din cerculu electoralu Sz. Cseh, amu facutu primulu passu pentru conferinti'a generala a tuturoru romaniloru, ce se va tiené la 12 Maiu a. c. in Sibiiu, alegênduse cu aclamatiune de delegatu Domnulu Georgiu Pap deputatu dietale, si Domnulu Emericu Pap advocatu in Fodoro.

Cu asta ocasiune nu potu a retacé aceea, cà bravulu nostru deputatu si neobositulu luptatoriu natiunalu, D-nu Georgiu Pap, rostindu o vorbire intr'unu limbagiu de poporu bine priceputu, a produsu mare insufletire asia, cà poporulu a eruptu in strigari entusiastice.

La banchetulu ce la datu St. Domnu deputatu D. advocatu Demetriu Suciu tienù unu toastu in onórea virtutei strabune, ce cu bucuria vedemu, cà a reinviatu in fratii nostri de peste Carpati, care a fost primitu cu aplause sgomotóse. — Desi apasarile si nedreptatile, ce suferimu, suntu enorme, la despartirea nóstra cu toti amu dusu a casa o suvenire dulce a dilei trecute, si sumeti de bravii barbati cei avemu, plini de sperantia, cà ne apropiamu catra marginea suferintieloru seculare, asteptamu cu doru resultatulu conferintiei dela Sibiiu.

I. Boitoru, notariu lesc.

Naseudu 13 Aprile 1881.

Onorata Redactiune! Rogu pre onor. redactiune, cá se binevoiésca a dá locu in pretiuit'a foia „Gazet'a Transilvaniei" la urmatóriele orduri.

La insarcinarea onor. comitetu alu „asociatiunei transilvane pentru cultur'a poporului romanu" ddo. Sibiiu, 15 Ianuariu 1881 No. 374 ex 1880, amu deschisu in tienutulu fostului districtu alu Naseudului o colecta spre scopulu radicarei unui monumentu in memori'a fericitului poetu Andreiu Muresianu. Resultatulu acestei colecte a fostu sum'a de 70 fl. 40 cr. v. a., care suma amu tramisu-o la adres'a Onor. comitetu alu „asociatiunei transilvane". Intru colectarea acestei sume mi-au datu mana de ajutoriu d d. Ioanu Issipu, jude administrativu in Rodna, Dr. Niculae Hanganutiu, medicu in Borgo-Prundu si Mihaiu Domide, directoru la scól'a triviala in Sangeorgiu, càrora le esprimu multiamit'a mea.

Totu odata rogu pre onor. redactiune, se binevoiesca a publicá numele d d. contribuitori, spre care scopu acludu list'a cu numele contribuitoriloru si sumele oferite.

Binevoiesca onor. redactiune a primi cu acést'a ocasiune asecurarea deosebitei mele stime.

Dr. Coust. Moisilu
prof. gimn.

List'a

contribuiriloru facute spre scopulu redicarii unui monumentu intru memori'a poetului Andreiu Muresianu.

Din Naseudu: Gregoriu Moisilu, vicariu episc. 1 fl. Ioanu Tanco, profesoru gimn. 1 fl. Vilhelmu Ben. Hangea 1 fl. Samsonu Martianu amploiatu 50 cr. Cosma Anca, directoru scol. 1 fl. Basiliu Sinteu, cancelistu judec. 50 cr. Gabriele Verticu, subjude reg. 1 fl. Leone Piciu, conducatoriu la cart. fund. 1 fl. Dr. Tanco, profesoru gimn. 1 fl. Dr. Malaiu, profesoru gimn. 50 cr. Octaviu Baritiu 1 fl. Leone Pavelia 1 fl. Ioanu Jard'a, invetiatoriu norm. 50 cr. Aurora Belteagu 30 cr. Niculae Rusu, jude procesuale 50 cr. Basiliu Popitianu, capitanu in pens. 2 fl. Basiliu Verticu, perceptoru 1 fl. Iosifu Mihalasiu primariu 50 cr. Macedonu Grigoritia, notariu com. 30 cr. Teodoru Rulianu, casariu com. 20 cr. Isacu Nescutiu, colectoru com. 20 cr. Dr. Emiliu Filipanu, medicu 1 fl. Gabriele Scridonu, profes. gimn. 1 fl. Ioanu Lazaru, capelanu 1 fl. Alesx. Siotropa, perceptoru in pens. 1 fl. Basiliu Popu, jude reg. 1 fl. Gregoriu Pletosu, profes. gimn. 50 cr. Georgiu Vintila, forestiariu 2 fl. Dr. Constantinu Moisilu prof. gim. 1 fl. Din Zagra: Petru Verticu, parochu 1 fl. Ioanu S. Manu 50 cr. Ioanu Draganu, directoru scol. 50 cr. Din Galatiu: Iacobu Briciu, preotu 50 cr, Din Minthiu: Ioanu Bulbucu, 50 cr. Din Teure: Mihaile Fagarasianu, preotu 60 cr. Din Feldru: Gregoriu Muresianu, preotu 50 cr. Din Rodna-nóua: Iacobu Berciu, notariu com. 1 fl. Din Maieru: Gregoriu Hangea, amploiatu in pens. 1 fl. Din Salva: Ioanu Catone, preotu 1 fl. Din Mocodu: Silvestru Tomi, capitanu in pens. 2 fl.

(Va urmá.)

Diverse.

(Adunarea alegêtoriloru romani din cerculu Sighisiórei) s'a tienutu la 28 Aprile a. c. in Sighisiór'a. Estragemu din processulu-verbalu, ce ni s'a tramisu, urmatórele: Adunarea s'a constituitu alegêndu-si de presiedinte pe d. protobresbiteru Zacharia Boiu si de notariu pe d-lu parochu romanu Nicolau Doctoru. A urmatu apoi constituirea clubului alegêtoriloru romani din colegiulu electoralu alu Sighisiórei. Adunarea alege prin aclamatiune in comitetulu cercualu pe d. Zacharia Boiu, cá presiedinte, si pe dd. A. Horsia, D. Pertia, D. Moldovanu si I. Siandru, declarandu clubulu de constituitu. Dupa acést'a se alegu prin aclamatiune de delegati la conferenti'a generala din Sibiiu dd: Augustu Horsia si Demetriu Moldovanu. Mai in urma adunarea, opinandu asupra atitudinei façia de alegeri, primesce de a s'a parerea d-lui Horsi'a, cá alegêtorii romani se aléga deputati romani si acesti'a cá atari sè se silésca a validá justele pretensiuni ale Romaniloru ardeleni aratate in program'a nationala. Cu tóte astea adunarea se declara solidara cu otaririle, ce le va luá conferenti'a din Sibiiu, oblegandu-se a le observá cu scumpetate.

(Delegati pentru conferentia) au mai fost alesi la Cojocn'a domnii advocati din Clusiu Dr. Aurelu Isacu si Ioanu Almasianu.

(Miscarea poporatiunei in Brasiovu in anulu 1880.) Ne pare reu, cà suntemu siliti a luá notitia dupa diarulu „Kronst. Ztg." de aci despre raportulu d-lui fisicu alu orasiului Dr. I. Fabritius, asupra miscarei poporatiunei in Brasiovu cu privire la nasceri, morbiditate si mortalitate. Amu fost, credemu, in dreptu de a asteptá, cá acestu raportu sè se tramita si fóiei nóstre, càci elu intereséza in mesura egal'a si pe locuitorii romani ai acestui orasiu. — Memoratulu raportu constata, cà intre bólele contagióse cea difteritica si cea de versatu a rapitu cele mai multe vieti. Asia in anulu 1880 au muritu 1196 persóne (1049 in an. 1879), la cari se adaugu 49 nascuti morti, la olalta 1241. Mortalitatea a fost dér' in acestu anu de 44.3 la o miia locuitori (façia de 38.7 in an. 1879), s'au nascutu copii vii in anulu trecutu 998 (917 in an. 1879); Au muritu dér' mai multi decàtu s'au nascutu cu 153. De difteritica au muritu 88, de tiphusu 22, de aprindere de plumàni 69, de tuberculosa 117, de versatu 329. Sinucideri s'au intemplatu 14.

Ból'a de versatu a fost recunoscuta de autoritate cá epidemica, incpêndu dela 1 Novembre 1880 pêna la 18 Marte 1881. Epidemi'a de versatu a fost la culme dela 25 Novembre pêna la 25 Decembre. In decursulu anului 1880 s'au bolnavitu de versatu 1362, dintre cari au muritu 329. Pêna la 19 Martiu a. c., adeca in timpu de aprópe 5 luni, au fost 1500 bolnavi, d'intre cari s'au insanatosiatu 1168 si au muritu 317. Intre cei bolnavi au fost de secsu barb. 780, de secsu femininu 720, intre cei morti de s. barb. 163, de s. fem. 154. — D'intre cei vaccinati (posàiti) s'au bolnavitu 28.9 procente si au muritu 14 procente. — Dupa arondismente s'au bolnavitu in cetate 24, Scheiu 647, Brasiovu-vechiu si Stupini 230, Blumena, Dêrste, Predealu si Timisiu 184 si in spitalu 199. Casurile de mórte au fost in cetate 40, Scheiu 175, Brasiovu-vechiu si Stupini 44, Blumena, Dêrste, Timisiu-Predealu 33, in spitalu 25. — S'au bolnavitu: dela 1—6 ani 56.1 procente, dela 6—15 ani 25.8 procente, dela 15—70 ani 18 procente. Au muritu: dela 1—6 ani 71.3 procente, dela 6—15 ani 19.9, dela 15—70 ani 8.6 procente. — Raportulu in fine constata, cà caus'a principala a latirei epidemiei fù negligerea vaccinarei, indiferentismulu façia de mesurile sanitare, ascunderea casuriloru de bóla si serici'a, si in fine impossibilitatea de a separá pe bolnavi de cei sanatosi.

(Generalulu Benedek †.) Nefericitulu beliduce austriacu, alu carui nume este legatu de desastrulu dela Königgrätz din 1866, a repausatu in 27 Aprile in Gratz, unde s'a fost retrasu, traindu càtu se póte de simplu. Benedek fù inaltiatu la gradulu de maioru-generalu in campani'a din Itali'a dela 1848, unde s'a distinsu sub Radetzki. Apoi a fost chiamatu, totu la 1848, la comand'a unui corpu de reserva alu armatei dela Dunare si fù ranitu la Raab si la Seghedin. Mai tardiu fù numitu comandantu supremu alu armatei austriace din Itali'a. La 1866 i s'a incredintiatu comand'a armatei dela Nordu, care inse, precum scimu, avú unu sfêrsitu nefericitu. Càteva luni dupa batali'a dela Königgrätz Benedek a fost pensiunatu.

Mari erau sperantiele, candu a plecatu Benedek la 1866 din Vien'a in fruntea armatei, spre a bate pe Prussi, cum se credea atunci, in doue septemani. Dér' in scurtu timpu confusiunea deveni atàtu de mare in armat'a dela Nordu, dupa unu siru de batalii mai mici perdute, incàtu Benedek isi perdù curagiulu si adresà 36 de óre inainte de batali'a dela Königgrätz imperatului telegram'a: „Ve rogu Maiestate se incheiati pace cu ori-ce pretiu; catastrof'a pentru armata este inevitabila". Monarchulu respunse: „Este impossibilu a incheiá pace. Ordonu cá, déca este neincungiurabilu, se ve retrageti in

ordinea cea mai mare. Avut'a locu vreo batalia?" Intr'aceea inse Benedek capetă earasi curagiu si primí batali'a dela Königgrätz, care aduse apoi in adeveru catastrof'a de care s'a temutu. Dupa desastru dîse Benedek càtra gener. Iablonski: „Sunt de adi cá si mortu si ti potu predá testamentulu. Eu am esitu din scól'a betranului Radeczki si m'am silitu a 'lu imitá. Pêna ce m'am increḑiutu in propriele fortie norocului 'mi a ajutatu; indata ce inse am inceputu se me incredu in altii, m'am perdutu pe mine si am perdutu totu." Aceste cuvinte erau o alusiune negresitu la intrigele, cari au paralisatu unitatea procederei intre comandantii armatei austriace.

(Sigurant i'a strainiloru in Russi'a.) Unu faptu, ce denota puçin'a siguranti a strainiloru in Russi'a, si arbitrariulu autoritatiloru ruse, s'a intemplatu de curendu in orasiulu Galati. Advocatulu P. Botianu — scrie „V. C." — ducêndu-se la Ismailu pentru nesce afaceri ale sale, la intórcere, cându a ajunsu la frontiera, la Prutu, a fostu deodata opritu de soldati rusi. Inzadaru a protestatu aratandu pasportulu seu in regula, soldatii l'au condusu la Reni, unde, dupa multe rugaminti, abia i s'a permisu se telegraféze consulului romanu din Ismailu, si acest'a a telegrafiatu la St. Petersburg, si tocmai a dou'a dî a venitu ordinu de a fi liberatu.

(Imperatésa Rusiei) s'a bolnavitu gravu la Gacina, unde curtea imperiala s'a stramutatu deja de mai multu timpu. Despre causele acestei bóle se afla urmatórele din o scrisóre din Petersburgu. Dela odiosulu atentatu Imperatés'a a devenitu fórte nervósa si sufere fórte multu de nisce atacuri isterice, ceea ce pune pe tóta lumea in positiunea de ai dá cea mai mare ingrijire. Cu deosebire in timpulu din urma ea a staruitu fórte multu pe lenga Tiaru pentru gratiarea condamnatiloru. Tiarulu nu'i a datu unu respunsu directu, dér' o màngaiá cu speranti'a. Imperatés'a numai dupa ce deja sentinti'a fù esecutata aflà cà dorinti'a s'a nu fù indeplinita. In urm'a acestei sciri imperatésa fù din nou cuprinsa de dureri si se vorbesce, cà resultatulu a fostu o nascere pré de timpuriu. Imperatulu este inconsolabilu si s'a restrasu deocamdata cu totulu dela lucrarile publice.

(Necrologu.) Petru Em. Prodanu, profesoru emeritu, fostu profesoru la gimnasiulu rom. gr. or. din Bradu, si la scólele reale comerciale si gimnasiale din Brasiovu, dupa unu morbu indelungatu de 12 ani de suferintie grele, in alu 32 anu alu etatei sale, si-a datu in 2 Aprile 1881 st. n. la 4 óre dupa amédi nobilulu seu sufletu in manile creatoriului. Crud'a sórte la inpedecatu a lucrá mai multu tempu pe acestu terenu, la care 'lu indemná spiritulu seu invapaiatu, care intotudeuna si numai pentru causa nationala a sciutu se se aprinda. Inse si in acestu scurtu tempu alu activitatii sale a lasatu urme nesterse in anim'a eleviloru sei, éra colegiloru si amiciloru suveniri placute, asiá, incàtu cu dreptu cuventu se póte dice: s'a stinsu unu amicu sinceru, unu membru demnu alu societatii, unu stêlpu devotatu si o flóre, care decóra nimbulu natiunei. Fiai tierin'a usióra si memori'a binecuventata. — Unu amicu din copilaria si colega.

(Bai'a de arama. Scimu, ca principele Nicolae Bibescu a formatu la Paris o societate pentru esploatarea mineloru de arama de pe proprietatea s'a din Romania, numita Baia de Arama. „Curier. Fin." comunica urmatórele detaile: Societatea e fondata pe unu capitalu de 10.000.000 franci, representatu prin 20,000 actiuni a 500 fr. una. Din aceste douedieci mii actiuni, fundatorii, in dorinti'a loru de a face sè participe si romanii la operatiunile loru si prin aceasta la beneficiile esploatarii loru, s'au hotaritu a pune la dispositiunea publicului 15 mii din cele 20 de mii de actiuni prin subscriptiune publica, care va avé locu la 3 si 4 Maiu st. n., in Bucuresci, la Paris, la Bruxelle si la toti Banchierii si agentii de schimbu din provinciile Franciei si ale Belgiei.

Pentru Bucuresci subscrierile se facu la Biurourile Societatii din Strad'a Regala No. 5 la d. Conte de Douce. Pentru a'si dá cine-va bine sém a de valórea actiunei ce'i se ofera, n'are, de càtu se citésca raportulu ingineriloru, ce publicamu mai la vale asupra productiunei certe a mineloru. Dupa acestu raportu, cubagiulu de arama recunoscutu, se póte evaluá la 2,184,000 tone, alu carui beneficiu se estiméza la 400 franci tón'a. Acestu beneficiu e calculatu asupra unui venitu de 6%, pe candu analysele facute dau o midilocie de 12%. Luandu inse de basa numai productiunea de 400 franci de tóna, se obtiene unu resultatu de 873,000,000, beneficii de repartitu in 75 de ani ai duratei societatii, acea-ce da unu venitu anualu de 11,648,000 franci. Admitendu acumu, cà cheltuelile de esploatare reducu acest'a cifra la beneficiulu netu de 4 milióne de franci numai, fiacare actiune va avé dreptulu la o antaia dividenda de 25 franci si la o a dou'a de 50 franci, adeca la 75 franci, séu la 10% asupra capitalului, ce represinta. Aceste cifre stabilescu prin ele singure si fara a avé trebuintia de a le sprijini de alte comentarii, escelent'a valóre propusa speculatiunei, asia de raru favorisata de avantagele unoru asemenea plasamente."

„Neobositulu Principe Nicolae Bibescu, trebue se recunóscemu cu totii, pare cà nu se gandesce de càtu la prosperitatea morala si materiala a tierei sale, la desfundarea si desvoltarea avutiiloru sale naturale, virgine inca si ne-atinse de man'a omului. Perfectiunile introduse pe domenele sale agricole, industri'a s'a zaharina introdusa si intemeiata cu cele mai mari sacrificii la Kitila, intreprinderea in fine a explótarii mineloru de feru si de arama, suntu titluri de o necontestata valóre pentru care Romani'a trebue se'i fia adêncu recunoscêtóre. Aci e loculu a adauge, cà descoperitorulu mineloru dela Baia de Arama, acela care a facutu studiile si tóte esperintiele, care a datu in fine la lumina o parte din bogati'a ce Romania cuprinde sub solulu seu, este d. Bottea, ingineru de mine si profesoru la scóla de mine si de poduri si siosele din Bucuresci. Amu tinutu multu a citá aci numele d. Bottea, antaiu pentru a servi de incuragiare multora din ingineri romani distinsi dér' discuragiati póte, si alu doilea pentru a aduce omagele nóstre meritate fiului muncei si alu meritului, dupa descoperirea caruia tiér'a inauguréza astadi prima s'a industrie miniera."

(Telegrafi'a optica.) Esperiintie interesante de telegrafia optica s'au facutu de curendu la Observatorulu din Paris de catra aeronautulu Godard, care de multu timpu urmaresce aplicarea unei sisteme de telegrafia, destinata a aduce serióse servitii armateloru pe uscatu si pe mare. Tient'a actualminte urmarita de d. Godard e de a pune in comunicare diferite puncte ale unei mari intinderi, cu ajutorulu semnaleloru electrice luminóse. Pentru esperiintiele, ce s'au incercatu acum, s'a asiediatu in pimnitiele Otelului Continentalu o masina electrica; alt'a era pusa in vêrfulu observatorului. Naintea fia-carui obiectivu se afla o perdea asiediate pe belciuge. Acést'a perdea interceptéza séu lasa se tréca raz'a luminósa dupa vointi'a operatorului, si astu-feliu se potu schimbá corespondintie dela unu punctu la altulu. In cinci minute se potu schimba aprópe 50 de cuvinte. In recentele esperiintie, inviatii presintau ori-ce felu de telegrame scrise d-siorei Godard, care le trans mitea prin semne lumióse fratelui seu la oservatoru. D. Godard fiiulu le tramitea prin aparatulu seu tatalui lui care, fara a sci nimicu mai din nainte despre cuprinsulu loru, le transmitea cu o esactitate miraculósa. Distanti'a dela Otelulu Continentalu pêna la oservatoriu e de 4 chilometri, dér' se dice, cà comunicarile s'ar' puté schimbá si la distantie multu mai considerabile.

(Midiulocu pentru a curati petele dupè stofele de matasa négra.) Matasea trebuie mai antaiu frecata cu o bucata de postavu, apoi asiediata pe o scandura séu masa si udata cu cafea calda. Cafeau'a trebuie se fia bine stracurata, pentru cá se nu contiena cea mai mica urma de drojdie. Prin midiuloculu acesta, matasea se curatia pe façia si apoi trebuie calcata pe dosu, dupa ce a fost acoperita cu o bucata de harthia. Cafeau'a scóte ori-ce pata de grasime si nu lasa stofei lustrulu ce remane prin intrebuintiarea altoru midiulóce, precum este berea séu alte lichide.

Cu *1 Aprile st. v. 1881* s'a inceputu unu nou abonamentu la

„GAZET'A TRANSILVANIEI."

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

☞ **Esemplare complete dela inceputulu anului 1881 se mai afla.**

☛ **„Gazet'a Transilvaniei" apare dela 1 Ianuariu 1881 de trei ori pe septemana.**

☞ Pretiulu abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei" este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siése luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siése luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tiori esterne: pe trei luni 7 franci, pe siése luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Cursulu de Bucuresci
dela 18/30 Aprile 1881.

Valori	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Ort.	—.—	85.—
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	100.—	100.1/2
8% Oblig. domeniale 1871 .	1 Ian. 1 Iul.	107.—	107.1/2
6% Oblig. càiloru fer. rom.	1 Iuliu	—.—	99.90
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	—.—	105.5/8
7% „ „ urbane	idem	—.—	102.1/2
8% Imprum. municipalu . .	idem	—.—	106.—
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei). . .	1 Maiu 1 Nov.	225.—	230.—
Losuri municipale (20 lei) . .	cu premie	28.—	28.1/2
Act. Bancei Nationale rom. . .	1 Ian. 1 Iul.	600.—	700.—
Auru contra argintu		1/2	5/8
Auru contra bilete hipotec. .		1/2	5/8
Auru contra bil. de Banca nat		1/2	5/8
Florini Val. Austr.		2 14	2.15 3/4

Editoru: **Iacobu Muresianu.**

Redactoru responsabilu: **Dr. Aurel Muresianu.**

Tipografi'a: **Ioanu Gött si fiiu Henricu.**